

ULRIK BIE

BERLINGSKES ØKONOMISKE REDAKTØR

ANALYSE

Briterne tvinges til at erstatte finanslov med akut kriseplan

De nye hårde coronarestriktioner har tvunget den britiske regering til at opgive planerne om en normalisering af krisepolitikken. Finansloven for 2021 bliver nu erstattet af en ny kriseplan. Og hullet i statskassen bliver nu endnu større.

Tre uger er længe i coronaverdenen. Det var det i foråret, hvor tre uger udgjorde forskellen mellem at være på forkant og bagkant med smitteudbredelsen. Storbritannien var så decideret på bagkant – og prisen blev Europas hårdeste og længste nedlukning. Først 4. juli åbnede de britiske pubber.

Nu er tre uger tidsforskellen mellem den periode, hvor regeringen forsøgte at normalisere britisk økonomi og finanspolitik, og en katastrofeopbremsning og fornyede hårde restriktioner for at dæmme op for den anden smittebølge.

Ligesom herhjemme er der indført lukning på pubber og restauranter kl. 22.00 med krav om mundbind. Det rammer pubberne hårdt. Folk opfordres til at arbejde hjemme, der er bøde for ikke at gå med mundbind, forsamlingsforbuddet sænkes til seks personer, indendørs holdsport forbydes – og tilskuere kan ikke vende tilbage til sportsarrangementer.

Det værste er nok premierminister Boris Johnsons advarsel om, at den nye virkelighed kan vare i seks måneder. Det har udløst et ramaskrig fra erhvervslivet, der nu forudser omfattende butiksdød med op til en fjerdedel af alle restauranter og pubber lukningstruede. Især opfordringen til hjemmearbejde i så lang tid vil have en dræbende effekt på de britiske bymidter; en stor del af erhvervslivet er helt afhængig af den fodtrafik, som pendlerarbejdsstyrken udgør.

Storbritannien er i forvejen et af de lande, hvor mest detailhandel er flyttet over på internettet under nedlukningen – og i øvrigt kun delvist er flyttet tilbage i butikkerne igen efterfølgende.

De nye restriktioner kommer kun tre uger efter udløbet af et populært program »Eat Out to Help Out«, der i august gav tilskud til at spise ude. Over 100 millioner måltider fik støtte den måned.

Det betyder også, at alle hidtidige finanspolitiske planer er sendt tilbage i skabet. I august var der rygter om alle de tiltag, som finansminister Rishi Sunak kunne tænkes at gennemføre for at rette op på de offentlige finanser. Højere skatter på de højeste indkomster, formuer, udlejningsboliger og virksomheder. Højere benzinafgifter, fastfrysning af offentlige lønninger og lavere stigninger i pensioner. Alt var på bordet.

Behovet for at få styr på de gigantiske underskud skyldes, at statsgælden allerede har passeret 100 procent af bruttonationalproduktet, BNP, og i konservative kredse har man ønsket, at finanspolitisk ansvarlighed skulle tilbage i højsædet som modstykket til Labour, der altid kan finde noget at bruge penge på.

Nu kan finansministeren fortsætte med at kaste penge ud over britisk økonomi. Finansloven for 2021 er aflyst, og i stedet blev der i går præsenteret en ny kriseplan, »Økonomisk Vinterplan«, der skal gælde for

de kommende seks måneder. Blandt de vigtigste elementer er mere lønkompensation og lavere moms. Den nuværende lønkompensationsordning får som annonceret lov til at udløbe ultimo oktober, men erstattes af en kurzarbeit-model inspireret af Tyskland, hvor reduceret arbejdstid delvist suppleres med dagpenge. Lønkompensation har indtil videre kostet statskassen 39 mia. pund svarende til godt 318,2 mia. kroner. Et program til at hjælpe selvstændige erhvervsdrivende bliver også videreført. Regeringen forlænger desuden et favorabelt låneprogram for små virksomheder, men finansspørgsmålet er, hvor mange virksomheder i serviceerhvervene, der kan se pointen i at påtage sig yderligere gæld, hvis restriktionerne skal vare seks måneder mere.

Den midlertidige nedsættelse af momsen fra 20 til fem procent på turisme og fornøjelser forlænges fra årsskiftet til marts, hvilket regeringen vurderer vil understøtte 150.000 virksomheder og 2,4 mio. job. Virksomhedernes momsbetalinger og betalinger af indkomstskat kan fordeles over længere tid.

Britisk økonomi var i første halvår den hårdest ramte i Europa, men var i juli vokset 19 procent siden bunden i april og havde dermed indhentet omkring halvdelen af tabet i aktiviteten. August har givet yderligere fremgang, men udsigterne

for de kommende måneder er dystre – selv med regeringens nye redningspakke. Resultatet kan meget vel være et fornyet farttab, stigende ledighed og flere konkurser.

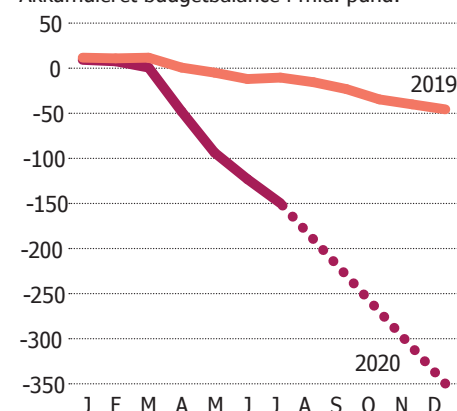
Og så har vi slet ikke talt om, hvilken kæberyster et hårdt Brexit ved årsskiftet vil være.

Der er ikke sat tal på hverken vækstudsigter eller udsigterne for de offentlige finanser. Men den uafhængige finanspolitiske vagthund OBR vil i november fremlægge sine vurderinger. Det bliver en gyser.

Tænketanken Institute for Government vurderer i en ny rapport, at coronahåndteringen har kostet 317 mia. pund indtil videre. Det svarer til 17 procent af BNP i 2019. Det samlede underskud kan nå op på 350 mia. pund eller 19 procent af BNP, og der venter store underskud også i de kommende år. De britiske offentlige finanser er nu på uholdbar kurs og vil kræve betydelige indgreb for at blive genoprettet.

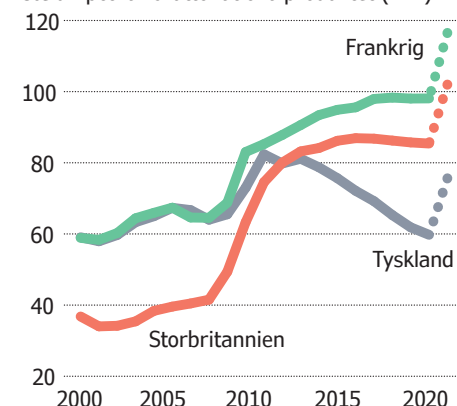
Gigantisk hul i britisk statskasse

Akkumuleret budgetbalance i mia. pund:

Statsgælden over 100 pct. af BNP

Gæld i pct. af bruttonationalproduktet (BNP):

Berlinske Grafik: Malling / Kilde: Macrobond og Berlingske